

PRUDENȚA ÎN EVALUAREA STOCURILOR: DE CE ESTE IMPORTANTĂ? PRUDENT STOCK VALUATION: WHY IS IT IMPORTANT?

Autor: DANIELA LOGHIN,

loghin.daniela@ase.md

Coordonator științific: ANGELA POPOVICI,

Dr., conf. univ., Academia de Studii Economice din Moldova

popovici.angela.alexandru@ase.md

ORCID: 0000-0002-8844-0304

Abstract. *The study analyzes the importance of observing the principle of prudence in the valuation of inventories, which has a direct impact on financial transparency and economic decisions of an entity. A correct and objective valuation of inventories, carried out in accordance with the legislation of the Republic of Moldova, prevents overvaluation of assets and provides a true and fair view of the financial situation. The methodology used consists of a comparative analysis between the National Accounting Standard (SNC) "Inventories" and the International Accounting Standard (IAS 2) "Inventories," highlighting the differences in the recognition and classification of inventories. It also examines the influence of European regulations on national legislation and how they impact financial reporting. The study details the three types of stock valuation – initial, current, and subsequent – emphasizing the need to apply the principle of prudence to avoid financial distortions. The results show that failure to follow this principle can lead to incorrect reporting of assets and income, affecting key indicators such as the current liquidity ratio and the net profit for the year. To prevent such issues, it is recommended to use the "lower of cost or net realizable value" principle, constantly monitor inventories, and collaborate with auditors to ensure compliance with accounting standards.*

Keywords: inventories, valuation, prudence, financial transparency, accounting standards, financial reporting.

JEL: M40, M41

Introducere

Evaluarea stocurilor, din punct de vedere contabil, are un impact direct semnificativ asupra situațiilor financiare și deciziilor economice din cadrul unei entități. De aceea o evaluare corectă și obiectivă a stocurilor bazată pe prevederile actelor normative și legislative în vigoare ale Republicii Moldova permite reflectarea corectă a acestora în activul entității, iar respectarea irevocabilă a principiului general al contabilității și raportării financiare, prudența, care prevede conform art.6 „d) prudența – prevede neadmiterea supraevaluării activelor și a veniturilor și/sau a subevaluării datoriilor și a cheltuielilor” [1]. Scopul principal al prezentului articol constă în evidențierea rolului esențial al aplicării principiului prudenței în procesul de contabilizare, în special în ceea ce privește evaluarea stocurilor. Prin respectarea cadrului legal în vigoare, se asigură o estimare realistă a valorii activelor, contribuind astfel la evitarea supraevaluării acestora în situațiile financiare, inclusiv în bilanț și în contul de profit și pierdere. Adoptarea unei politici prudente permite entităților economice să limiteze riscurile financiare și să furnizeze informații transparente și de încredere utilizatorilor rapoartelor contabile.

Conținutul de bază. Principalele acte normative care stau la baza reglementării procesului de evaluare și contabilizare a stocurilor sunt următoarele:

- *Standardul Național de Contabilitate (SNC) „Stocuri”* – aplicabil entităților care țin evidența contabilă în partidă dublă, cu excepția celor care aplică prevederile Standardelor Internaționale de Raportare Financiară (IFRS) (entități de interes public și alte categorii prevăzute de lege);
- *Standardul Internațional de Contabilitate (IAS) 2 „Stocuri”* – destinat entităților de interes public și altor unități care aplică contabilitatea în partidă dublă, conform Legii contabilității și raportării financiare, art. 5 alin. (4) și alin. (7) [1].

Trebuie menționat că regulile definite de acțiunile SNC pentru evaluarea stocurilor desemnate de acțiunile SNC nu sunt semnificativ diferite de standardele furnizate în IAS. În același timp, în contextul implementării Acordului de asociere „Republica Uniunea Moldova-Europeană”, ceea ce a fost comandat cu privire la evaluarea acțiunilor va fi în armonie cu cerințele Parlamentului European și Consiliului 2013/34/UE 26 iunie 2013, Situații financiare anuale, situații financiare, situații financiare aferente anumite tipuri de companii [2].

În conformitate cu SNC „Stocuri” și IAS 2 „Stocuri” recunoașterea stocurilor ca active circulante se realizează doar atunci când sunt respectate toate condițiile de mai jos din Tabelul 1.

Tabelul 1. Recunoașterea stocurilor conform SNC și IAS 2.

<i>SNC „Stocuri”</i>	<i>IAS 2 „Stocuri”</i>
Sunt controlate de entitate, adică, se află în proprietatea acesteia	Deținute în vederea vânzării pe parcursul desfășurării normale a activității
Există probabilitatea obținerii de către entitate a beneficiilor economice viitor din utilizarea stocurilor	În curs de producție pentru o astfel de vânzare
Sunt destinate utilizării în ciclul normal de producție/prestări servicii sau vânzări pe un termen nu mai mare de 12 luni	Sub formă de materiale sau alte consumabile ce urmează a fi folosite în procesul de producție sau pentru prestarea de servicii
Costul de intrare poate fi determinat în mod credibil	

Sursa: Elaborat de autor în baza surselor [3], [4]

În urma unei analize comparative între prevederile Standardului Național de Contabilitate „Stocuri” și cele ale Standardului Internațional de Contabilitate IAS 2 „Stocuri”, se poate observa că există diferențe semnificative privind recunoașterea și clasificarea stocurilor. Astfel, SNC prevede condiția deținerii dreptului de proprietate legală asupra stocurilor și stabilește o durată de utilizare de cel mult 12 luni, în timp ce IAS 2 pune accentul pe conceptul de control economic, fără a impune o asemenea limitare temporală. În ceea ce privește clasificarea, SNC oferă o structură mai detaliată, în timp ce standardul internațional împarte stocurile în trei grupe principale. De asemenea, este important de menționat că SNC se aplică exclusiv entităților care funcționează în baza normelor contabile naționale, în timp ce IAS 2 este destinat entităților care urmează reglementările contabile internaționale. Prin urmare, alegerea cadrului contabil determină modul de recunoaștere a stocurilor, influențând astfel conținutul raportărilor financiare și nivelul indicatorilor economici ai entității.

Conform momentului la care are loc evaluarea, literatura de specialitate identifică trei forme principale de evaluare a stocurilor [5]:

- ☐ Evaluarea inițială – realizată în momentul recepționării stocurilor în patrimoniul entității. În această etapă, se determină costul de achiziție, care variază în funcție de modul de intrare: cumpărare, producție proprie, aport în natură la capitalul social, donație, sau ca urmare a valorificării deșeurilor recuperabile.
- ☐ Evaluarea curentă – aplicabilă în momentul ieșirii stocurilor din gestiune, ca urmare a consumului intern, vânzării, transferului către terți sau includerii în activele imobilizate. În această fază, stocurile sunt evaluate la valoarea contabilă, stabilită prin aplicarea uneia dintre metodele recunoscute de evaluare.
- ☐ Evaluarea ulterioară – are loc la data întocmirii situațiilor financiare (31 decembrie). În acest caz, stocurile se evaluează la cea mai mică valoare dintre costul inițial și valoarea realizabilă netă. Dacă valoarea realizabilă netă este inferioară valorii contabile, atunci se aplică ajustarea corespunzătoare.

Din cele expuse mai sus, respectarea principiului prudenței este crucial pentru fiecare dintre cele trei tipuri de evaluări. În primul rând, conform principiului prudenței în evaluarea inițială, stocurile sunt evaluate la costul de achiziție, care include prețul de cumpărare, taxe, transporturi și alte costuri directe necesare pentru aducerea stocurilor în stare de utilizare. În al doilea rând, în perioada de deținere a stocurilor, evaluarea se efectuează la costul de achiziție, iar în cazul în care valoarea de piață este mai mică decât costul, se aplică prudența, respectiv se petrece reevaluarea la valoarea de

pieță, pentru a reflecta corect eventualele pierderi. Finalmente, evaluarea ulterioară necesită implementarea principiului prudenței pe baza costului de vânzare sau a valorii de utilizare, adică să nu supraestimeze veniturile și activele entității. Consecințele nerespectării prudenței sunt prezentate în Figura 1, astfel că de bază se aplică asupra stocurilor și asupra indicatorilor financiari de bază a entității, adică, fie prin supraevaluarea, fie prin subevaluarea stocurilor, iar din indicatori sunt influențate preponderent rata lichidității curente și rezultatul net al exercițiului.

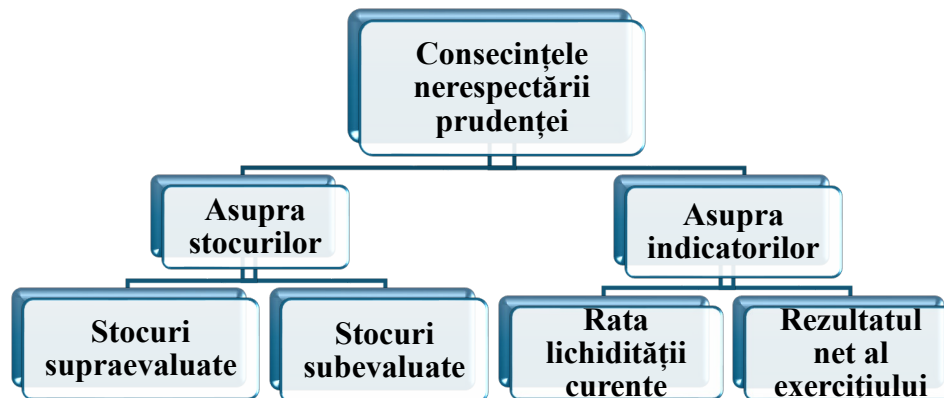

Figura 1. Principalele consecințe ale nerespectării principiului prudenței în evaluarea stocurilor

Sursa: Elaborat de autor în baza sursei [6]

Astfel că, dacă să analizăm din punct de vedere a supraevaluării stocurilor poate fi observat un profit artificial mai mare în prezent, dar pierderi neașteptate în viitor, când v-or trebui vândute la prețuri mai mici. Pe de altă parte, subevaluarea acestora ar însemna furnizarea informațiilor greșite, adică deciziile investitorilor v-or fi eronate, compania poate fi considerată mai puțin profitabilă [6].

Impactul asupra indicatorilor, adică asupra ratei lichidității curente și rezultatului financiar net, se explică prin următoarele aspecte. Întâi, rata poate părea eronat mai bună decât în realitate, deoarece activele curente sunt supraevaluate. Ulterior, neajustarea corectă a stocurilor poate duce la raportarea unui profit fals crescut sau scăzut, afectând în așa mod acuratețea situațiilor financiare.

Concluzii. În urma studiului efectuat, concluzionăm că respectarea principiului prudenței în evaluarea stocurilor este esențială pentru asigurarea transparenței financiare și pentru luarea unor decizii economice corecte. Se observă consecințe negative, atât în ceea ce privește evaluarea stocurilor, cât și la nivelul ratei lichidității curente și al rezultatului financiar net al exercițiului. Acestea subliniază importanța unei evaluări corecte în toate etapele – inițială, curentă și ulterioară. În final, din propria opinie și pe baza celor studiate, recomandăm entităților să utilizeze corect principiul „cel mai mic dintre cost și valoarea realizabilă netă” pentru evaluarea stocurilor, să monitorizeze constant aceste evaluări pentru a identifica riscurile de depreciere și să efectueze ajustările necesare. De asemenea, este importantă colaborarea cu auditori și contabili profesioniști pentru a asigura o raportare exactă, conform standardelor aplicabile.

Referințe bibliografice

1. Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova. *LEGE Nr. 287*. Disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120938&lang=ro
2. DIRECTIVA 2013/34/UE. Disponibil la: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex:32013L0034>
3. International Accounting Standards Board. *IAS 2 „Stocuri”*. Disponibil la: <https://mf.gov.md/ro/content/standardele-interna%C8%9Bionale-de-raportare-financiar%C4%83-2017-red-book>
4. Standardul Național de Contabilitate „Stocuri”. Disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=131868&lang=ro#
5. GUZUN Irida, P. M. (2021). Tratamente contabile privind recunoașterea și evaluarea stocurilor. *Simpozionul Științific Internațional al Tinerilor Cercetători*, (p. 4). Chișinău.
6. NEDERIȚA A., P. A. (2018). Probleme aferente evaluării inițiale și ulterioare a stocurilor. *ibn.idsi.md*, (p. 6). Chișinău.